

POȘTA REDAȚIEI

Se mai încheie un an. Mare lucru: trăim, ce ne-am putea dori mai mult? Încă un pic și vom fi admiși și în U.E., astfel că mare lucru la ce să mai tânjim, ca națiune, nu ne-ar rămâne. Sigur că agenda „Țarei și Neamului“ diferă de cea a fiecăruia dintre noi. Dar ceva-ceva tot se mai intersectează [...]. Ce vrem să relevăm: că, oricum am învățat și suti lucrurile, tot singuri suntem. Viața fără prieteni devine săracă și goliță de bucurii. Cui să ne mai destăinăm dintre necazuri, cu cine să mai tăifăsuim ca să mai umplem ceva imaterial cum este timpul. Și atunci sigur că jurnalele lui Radu Petrescu te introduc în universul lăuntric al unui om care a avut o altă viață decât a ta. Și te simți apropiat de un om pe care-l știi doar din cărți. Prietenul tău. Fără a deveni o ființă de hârtie, el devine/este prietenul tău [...]. Ceva imponderabil se leagă, fără prea multă logică sau alte savantlăcuri [...].

Prietenul meu, MOSHE YASSUR

Prietenul meu, Moshe Yassur, trăiește la New York. Este evreu, moldovean, de la Răducăneni, am găsit prin cărți, o moșie a familiei Sturza. Tatăl lui a fost ucis în pogromul de la Iași. A fost crescut de mama lui, i-a plăcut teatrul, a făcut pe actorul, la Teatrul Național din Iași. Miluță Gheorghiu l-a binecuvântat și Moshe nu uită, vorbește cu emoție de Iași „lui“ și România „lui“. Chiar dacă la 17 ani a părăsit țara. Chiar dacă a ajuns ofițer în „Tahai“ și a luptat sub steag israelian. Chiar dacă a studiat regia la Paris și a trăit și lucrat în Germania și Franța, și Israel, și S.U.A., unde ostenește și azi. Evreul Moshe Yassur din Răducăneni, Iași - Yassur în ivrit, asta și înseamnă, „ieșeanul“ - a redevenit recent și cetățean român. Este foarte bucuros, cu toate că burocrăția i-a scos mulți peri albi. Nu are de recuperat nici proprietăți, nici nu investește dolari ca să facă bani. Se bucură de trecutul și prezentul lui, de munca și prietenii lui și viața i se pare minunată, oriunde ar fi, la New York sau Tel Aviv sau Iași lui îndrăgii. Nu este un om bogat, nici foarte tânăr, dar este dreptul lui la fericire. Vine des în România, unde muncește și are prieteni. Ca regizor de teatru își poate regiza și propria-i viață. De ce să nu-l credem și acceptăm?

Un e-mail extrem de ticălos circulă pe Internet. Atrage atenția asupra pericolului care planează asupra României prin venirea iminentă în țară a două milioane de evrei. Care vor să ne fure și ocupe patria. Urât text și urâte gânduri, după ce istoria a fost cum a fost. Ce a câștigat România prin dispariția a sute de mii de sași care au viețuit sute de ani în Transilvania? Ce au câștigat românii dacă au dispărut, practic, evreii, grecii și armenii și turcii și destui alți „străini“ așezați în Țările Române și împământeniți aici, printre noi? Și asta nu o spune un „român verde“, ci un alt „venetic“: nimic. Am avut doar de pierdut. Și am pierdut.

Rasismul și antisemitismul pot face mult rău unei țări numite România. Care, cât de curând, va intra în U.E. și-și pregătește o altă matrice a viitorului. Astfel de inepte atacuri, ce cad sub incidența legii, „patriotic-vigilante“, sunt condamnabile sub toate aspectele. Pentru că vor să-i învrăjbească pe oameni, în loc să-i unească. Mă tem că solidaritatea, dincolo de rase, etnii sau religii, ar putea să ne facă să trăim, dacă nu mai bine, măcar mai frumos. Vorbe. Și așa prea multe. Dar aș vrea ca prietenul meu Moshe Yassur să știe că România e și țara lui și nimeni nu-l poate deposeda de ce poartă în suflet.

Dacă a scăpat cu viață în luptele din Sinai - ce poveste extraordinară, când două coloane de blindate inamice trec unele pe lângă altele, din cauza ceții? prafului? -, poate monta oricâte piese vrea. La Iași sau București. Este binevenit și așteptat de toți prietenii pe care-i are.

Cu o bucată bună de cașcaval de Suceava și un pahar de vin de Cotnari, ca să le urăm, împreună, tuturor, „La mulți ani!“

BEDROS HORASANGIAN
(Din „Aspirina săracului“)

Tinerii evrei trebuie să cunoască istoria Holocaustului

Un apel lansat de A.E.R.V.H., O.T.E.R. și
Comunitatea Evreilor din CRAIOVA

Marcarea Zilei Holocaustului a conștientizat pentru cele trei organizații din Craiova necesitatea ca tinerii evrei să fie foarte bine documentați în ceea ce privește condițiile, faptele, desfășurarea evenimentelor legate de Holocaust - se arată într-un Apel lansat de Comunitatea Evreilor din Craiova, filiala A.E.R.V.H. și O.T.E.R. Pentru a împlini „acest scop nobil“, se propun o serie de măsuri, nu numai pentru cei din Craiova, ci și pentru tinerii din alte orașe. Astfel, fiecare tânăr evreu să primească, la împlinirea vârstei de 16 ani, un set de lucrări consacrate Holocaustului. De asemenea, să se constituie, în cadrul Cluburilor O.T.E.R., cercuri „Memoria Holocaustului“, cu expuneri despre istoria generală a evreilor și a celor din România, istoria Israelului modern, iar datele despre Holocaust să fie ilustrate cu documente, filme etc. La acest club să fie invitați și tinerii neevrei. Se propune, de asemenea, ca, în fiecare an, în jurul datei 30 iulie -1 august, să se organizeze manifestări memoriale dedicate începutului pogromurilor antievreiești.

Cele trei organizații adresează un apel de „susținere și sprijin“ al acestei inițiative către F.C.E.R., comunităților, obștilor, organizației JOINT, Editurii Hasefer, revistei „Realitatea Evreiască“ și altor organisme ale societății civile.

N.R. - Ne cerem scuze semnatărilor că acest apel, datat 9 octombrie 2005, a ajuns la redacția noastră în urmă cu câteva zile. (E.G.)

Un cititor fidel al revistei noastre ne-a atras atenția asupra unui frumos articol, publicat în presa română, care-l prezintă pe regizorul Moshe Yassur, cunoscută personalitate artistică evreo-româno-americană. Ne bucurăm de apariția unor astfel de scrieri care exprimă aprecierea și sentimentele reale ale românilor față de populația evreiască cu care conviețuiesc de secole. De aceea, am decis să publicăm cât mai multe fragmente din acest articol.

Descoperite, din întâmplare, de un beduin din tribul ta'amirilor, în ținutul deșertic Wadi-Qumran, manuscrisele de la Marea Moartă au produs, în ultima jumătate de veac, o serie de interpretări. Totuși, nimeni nu a deslușit în întregime misterul care planează în jurul zecilor de mii de fragmente (unele foarte deteriorate) găsite în 11 peșteri, la aproximativ doi kilometri distanță de Marea Moartă și 12 Km de orașul biblic Ierihon. Descoperirea celor mai importante mărturii din perioada celui de-al Doilea Templu de la Ierusalim (520 î.e.a - 70 e.a.) au avut o reverberație fără precedent în lumea științifică și religioasă. Părea că din grottele de la Marea Moartă - răscolite până în adâncuri de arheologi - aveau să vină răspunsuri importante pentru istoriografia și religia iudaică și pentru cea creștină.

Fragment de manuscris

Nu mai condițiile climatice din zonele extrem de aride din Deșertul Iudeii au făcut posibilă păstrarea unor documente vechi de peste două milenii. În Toră sunt menționate cinci orașe aflate în zona Mării Moarte: Zeboim, Admah, Bela sau Zoar, Sodoma și Gomora - cetăți complet dispărute, cel mai probabil, din cauza unui cutremur devastator. Cele mai importante situri arheologice, din zona împărțită între Israel și Iordania, sunt Masada, Ein Gedi și Qumran. Din 1967, după Războiul de Șase Zile, această regiune a revenit Israelului.

Nu doar manuscrisele redactate pe pergament au fost descoperite în cel mai bogat sit arheologic din lume. Au fost excavate băi rituale evreiești, cimitire, bazine pentru acumularea apei, o sală imensă de mese și un „scriptorium“ - spațiu destinat tocmai scrierii textelor și un turn de apărare.

Tânărul păstor a găsit cele șapte suluri în perioada în care evreii din regiune aveau mai puțin timp pentru descoperiri arheologice. În 1947, anul în care beduinul își căuta capra rătăcită prin grottele deșertice de pe malul iordanian al Mării Moarte, evreii din Israel luptau pentru independență, pentru crearea Căminului Național Evreiesc. Totuși, cu puțin înainte de proclamarea statului, profesorul E.L. Sukenik de la Universitatea Ebraică a achiziționat clandestin trei dintre manuscrise de la un comerciant de antichități din Betlehem. La 1 iunie 1954, în „Wall Street Journal“ apărea un anunț despre straniu pentru oricine cunoștea căte ceva despre arheologie: cele patru manuscrise rămase erau scoase la vânzare. Autorul anunțului era Mar Athanasius Yeshua Samuel, fost Mitropolit al Mănăstirii Iacobine Siriene de la Ierusalim, stabilit în Statele Unite. Yigael Yadin, fiul lui Sukenik, a reușit să le cumpere pentru suma de 250.000 de dolari, cu ajutorul lui D.S. Gottesman - un filantrop din New York. Descendenții acestuia au finanțat, de altfel, construcția „Muzeului Cărții“, clădirea specială în care acestea se găsesc expuse în complexul Muzeului Israel din Ierusalim.

Fiind doar o foarte mică parte din Manuscrisele de la Marea Moartă, sulurile aflate la Ierusalim - primele descoperite - cuprind textele Isaia A și B, comentariul Habakuk, Sulul Mulțumirii, Regulile Comunitare, Regulile de Război (sau războiul fiilor luminii împotriva fiilor întinericului) și o Geneză apocrifă, scrisă în limba aramaică. În zona Mării Moarte au fost găsite numeroase fragmente până în anii 1960.

Esenieni sau... nu?

Despre comunitatea care a trăit, de-a lungul a aproape cinci secole, în jurul Mării Moarte există mai multe ipoteze. Unii cercetători sunt de părere că aceștia erau la origine *Hasidim* (în traducere, din ebraică, „Pioși“), cercuri religioase anti-eleniste. Ei erau precursorii esenienilor, o sectă cu un set de reguli, cu o filosofie și chiar un calendar propriu. Singurele dovezi tangibile despre gruparea Esenienilor sunt manuscrisele de la Qumran. Totuși, aceasta este menționată de Josephus Flavius și Philon din Alexandria. Primul descrie împărțirea evreilor, în timpul celui de-al Doilea Templu, în trei ordine: Saduceii, Fariseii și Esenienii. Cei dintâi îi includeau, în primul rând, pe ierarhii religioși și familiile aristocrate, fariseii formau o populație peșteră, iar esenienii erau o grupare ascetică-monastică care se retrăsese în pustiu. Separarea esenienilor de restul evreilor s-a produs în momentul în care la putere erau Maccabeii, sub Ionathan și Simeon. Esenienii se considerau „adevăratul Israel“ și singura lor salvare în ceea ce ei considerau ca fiind „zorii Erei Mesianice“ era să se izoleze în propria congregație. Manuscrisele prezintă acea perioadă de probă la care erau supuși cei care intrau în secta

Manuscrisele de la Marea Moartă – o enigmă de șase decenii

esenienilor, ierarhia strictă a membrilor acesteia, importanța dată băilor rituale și meselor comune. Ideea de comunitate era esențială pentru esenieni, care acordau o mai mare importanță grupării decât individului. Slujirea lui Dumnezeu era practic îmbogățită de multitudinea celor care o făceau.

Spre deosebire de calendarul iudaic tradițional, esenienii aveau unul propriu bazat pe fazele Soarelui, de 364 de zile (cel iudaic se bazează pe fazele Lunii și are 354 de zile). Aveau și un zodiac și un horoscop propriu, care nu includeau, conform sulurilor găsite, doar data și ora nașterii, ci și fizionomia și „părțile de întineric și de lumină“ ale sufletului celui ce venea pe lume.

Viața esenienilor, care acordau o importanță minimă valorilor materiale, se baza pe trei constante: rugăciune, studiu și muncă. Interesant este faptul că niciărei în cuprinsul manuscriselor nu apare clar numele de „esenieni“. Atunci de unde s-a dedus faptul că este vorba despre esenieni? Unul dintre argumentele decisive ar fi că aceștia se „prezintă“ ca tribul lui Iuda. O altă împărțire a evreilor din acele timpuri era în funcție de triburile de care aparțineau - Efraim, Manase și Iuda. Iuda era mereu asociat esenienilor. De asemenea, felul de viață al esenienilor este descris de contemporani în același fel în care își prezintă modul lor de viață în sulurile de la Qumran. Totuși, numeroși arheologi și cercetători nu admit această teorie. Ei văd scrierile ca pe un material eclectic, nici

Grottele din Qumran, unde au fost găsite primele suluri

măcar redactat în regiunea Mării Moarte, poate chiar ca rămășițe ale bibliotecii Marelui Templu din Ierusalim. Această teorie a fost dezvoltată, în 1963, de Karl Heinrich Rengstorff, de la Universitatea din Münster. Nu sunt puțini aceia care consideră, pe de altă parte, că scrierile de la Qumran au legătură cu începuturile creștinismului - potrivit acestora, ar fi vorba despre precursori sau chiar adepți ai lui Iisus din Nazaret. Iezuitul spaniol José O'Callaghan a argumentat teoria, susținând că unul dintre fragmente este identic cu un fragment din Evanghelia lui Marcu. Manuscrisele pot fi supuse unor interpretări variate, deoarece epoca era extrem de frământată și existau numeroase orientări și curente filosofice.

Arheologii continuă să caute în nisip și piatră alte răspunsuri la întrebări care frământă de milenii omenirea. Chiar și în 2005 au mai fost descoperite alte câteva fragmente de pergament care completează astfel imaginea noastră asupra felului în care arăta centrul spiritual al lumii înaintea izgonirii evreilor în Diaspora.

LUCIANA FRIEDMANN

